

Provincie Groningen zet digitale monitor en 'lucht-app' in

Milieu, gezondheid en leefbaarheid in beeld

Wat doet geuroverlast met de gezondheid en leefbaarheid van omwonenden? En hoe kun je dat als bevoegd gezag beïnvloeden? Met de digitale milieumonitor en de 'lucht-app' heeft de Provincie Groningen geavanceerde en doeltreffende instrumenten in handen voor dit soort vragen. In de geest van de Omgevingswet en bovendien een bruikbare kapstok voor gemeenten.

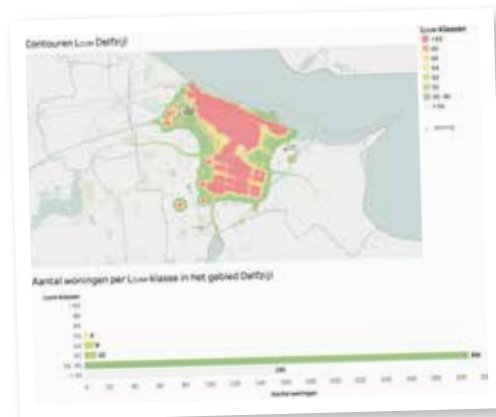
In Delfzijl en het Eemshavengebied zit het op twee na grootste chemiecluster van Nederland (na Rotterdam en Terneuzen). Dat geeft onvermijdelijk milieuovertlast voor de omgeving. Het is dan ook niet meer dan logisch dat in de omgevingsvisie van de Provincie Groningen de wens wordt geuit om hier meer greep op te krijgen. Menno Apperlo geeft hier als programmamanager bij de provincie invulling aan. 'Om goed zicht te krijgen op de gevolgen van milieuovertlast voor de omgeving en de effecten van ons beleid hebben we een digitale milieumonitor ontwikkeld. Daarnaast hebben we voor bewoners en bedrijven rondom het bedrijventerrein Oosterhorn in Delfzijl een zogeheten "lucht-app" ontwikkeld. Zij kunnen daarin aangeven welke geurovertlast waar en wanneer wordt ervaren en waar het vandaan komt.'

Milieu en gezondheid verbinden

De digitale milieumonitor onderscheidt een aantal thema's, zoals geur, geluid en lucht. 'Er zijn hierbij ook gezondheidsindicatoren in het geding; we hanteren hiervoor de zogeheten GES-scores'¹, zegt Jet Tolsma. Zij is als projectleider milieubeleid bij de provincie

betrokken bij de ontwikkeling van de monitor. 'GES-scores zijn gemaakt in opdracht van de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Infrastructuur en Waterstaat als kwantitatieve methodiek om lokale gezondheidseffecten van stedelijke ontwikkelingsprojecten zichtbaar te maken. Ze variëren van "zeer goed" (0) tot "onvoldoende" (6) en "zeer onvoldoende" (8). We kunnen deze scores koppelen aan milieuonderwerpen waar we als provincie voor aan de lat staan en kijken welke invloed ons beleid daarop heeft. Daarmee hebben we een heel interessant instrument in handen om effectief milieubeleid te voeren.'

In Delfzijl en het Eemshavengebied wordt de monitor gebruikt om te volgen of de milieuruimte gewaarborgd blijft en of het provinciale beleid werkt: doet de

▲ Kaartbeeld uit de monitor, toegepast op Delfzijl en omgeving.

▲ Luchtfoto van het terrein van ESD in Farmsum (bij Delfzijl), een belangrijke veroorzaker van geuroverlast in het gebied. (foto: lubrafil.nl)

provincie de goede dingen en doet ze dit goed? Apperlo: 'In dit gebied speelt geurhinder een relatief grote rol. Dat heeft alles te maken met het chemische cluster dat daar zit. Met name één bedrijf, ESD, is verantwoordelijk voor een groot deel van de geuroverlast. We kunnen mede dankzij de monitor goed laten zien hoeveel "geurruimte" er is voor een verantwoord gezondheidsniveau, hoeveel daarvan aan ESD vergund is en wat gedaan zou kunnen worden om het terug te dringen. Met de monitor in de hand kunnen we samen op zoek gaan naar de beste oplossingen. Die hebben bovendien meer draagvlak omdat iedereen kan zien aan welke knoppen we kunnen draaien en wat de afwegingen daarbij zijn.'

Lucht-app

Aanvullend op de monitor is voor Delfzijl en omgeving een 'lucht-app' ontwikkeld. De bedoeling van de app is om te achterhalen waar en wanneer geuroverlast wordt ervaren, om wat voor stof het gaat, wat de oorzaak is en hoe lang het gaat duren. Door die uitwisseling van informatie wordt de ervaren overlast minder; het helpt als je weet wat het is, waar het vandaan komt en hoe lang het gaat duren. Er is momenteel een pilot gaande waar vier bedrijven op industriegebied Oosterhorn (inclusief ESD) en veertig bewoners aan meedoen.

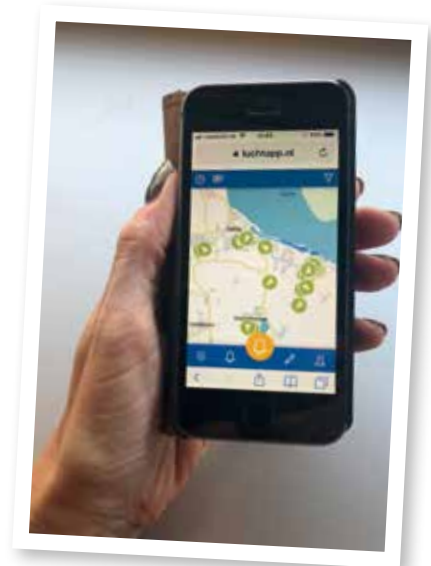
Wendy Veenstra is als projectleider betrokken bij de ontwikkeling van de app. 'Om te zorgen dat de app door iedereen gedragen wordt, is deze gezamenlijk ontwikkeld met onder meer bewoners, bedrijven,

Samenwerkende Bedrijven Eemdelta, Groningen Seaports, de GGD en de Natuur en Milieufederatie. Met deze partijen hebben we in kaart gebracht welke belangen er zijn, hoe die samenhangen en hoe we dat in de app laten terugkomen. Zo bleek dat bewoners niet alleen behoefte hebben aan een kaart met gegevens, maar ook een meetnet met palen waar ze zelf de informatie uit af kunnen lezen. Dat meetnet is nu gerealiseerd.'

Directe link met eigen beleid

Volgens Apperlo zit de grootste winst van de milieumonitor en de lucht-app erin dat de link met het eigen beleid direct wordt gelegd. 'Veel monitors zeggen niets over de oorzaak van de optredende effecten. Wij proberen echt onze provinciale rol onder de loep te nemen, of dat nou goed uitpakt of niet. We willen ook graag dat andere partijen met ons meekijken en -denken, geheel in de geest van de Omgevingswet. Het is daarbij belangrijk dat je het in het begin eens wordt over de te hanteren meetmethodieken. Anders lopen toekomstige gesprekken daar telkens op vast. Het vergroot bovendien de kans dat andere partijen zoals gemeenten hun instrumenten erop aan laten sluiten. Dat is belangrijk want hoe meer partijen zich aansluiten, hoe meer het beeld overeenkomt met wat burgers concreet ervaren, of de provincie hier nu voor aan de lat staat of een andere partij.' ●

▼ De lucht-app, bedoeld om communicatie tussen bewoners, bedrijven en provincie te bevorderen.

Noot

¹. Zie bijvoorbeeld www.infomil.nl/onderwerpen/geluid/thema/gebiedsontwikkeling/instrumenten/ es voor meer informatie over de GES-score.

WEBSITES

destaatvangroningen.nl/milieumonitor.html
(deze link is naar verwachting vanaf eind eerste kwartaal 2019 beschikbaar)